యాదృచ్ఛికం

నాకు పెండ్లికొడుకుగా నలుగురు మధ్య కూర్చోవాలంటే ఏంవిటోగా ఉన్నది. ప్రతివాళ్ళు నన్ను ఆకాశానికెత్తి మాట్లాడుతున్నారు. నన్నొక మహారాజులాగా చూస్తూ కోరిక నాలికమీా దుండగానే నెరవేరుస్తున్నారు. వారు చేసే పనులు, మాట్లాడే తీరు చూస్తుంటే నాకు బలే సిగ్గు వేస్తోంది.

మామయ్య మాత్రం అంటాడు. "అరేయ్! అల్లుడూ! నీవు అదృష్టవంతుడివిరా!...మా అమ్మాయి లాంటి అమ్మాయి నీకు ముల్లోకాలు గాలించినా, సప్త వర్షాలు తల్లక్రిందులుగా తపస్సుచేసినా దొరుకుతుందా?" అని.

నేను ఆయన మొఖంలోకి చూస్తూ నవ్వి వూరు కున్నాను. అసలు ఆమాట, "మా అబ్బాయి లాంటివాడు మీా అమ్మాయికి దొరుకుతాడా?" అని మా తరఫువాళ్ళు అనాల్సినమాట! కాని నాకు అయిన మామగారు మా అమ్మకు స్వయాన అన్నయ్య!...

మాటల సందడిలో అమ్మ కేక స్పష్టంగా వినబడింది. "ఏంవిటమ్మా?" అన్నట్లుగా అటు చూచాను.

"ఇటురా శేషూ!" అంది.

నేను లేచి లోపలి కెళుతున్న ఆమెను అనుసరించాను. హాలులోకి వెళ్ళేటప్పటికి అక్కడ ఫలహారాలు చేస్తున్నారు ఆడవాళ్ళంతా. ఎనిమిది కాలేదేమో ఎండ తీక్షణంగా లేదు.

అమ్మ సరాసరి పెండ్లి సామానులు పడేసిన 'స్టోర్' రూంలోకి వెళ్లి నిలబడి వెనుదిరిగింది నాకోసరమే అన్నట్లుగా.

నేను లోపల అడుగు పెడుతూండగానే చటుక్కున నా మొహంలోకి చూస్తూ, "శారద లేచిపోయిందటరా!" అంది.

"శారద లేచిపోయిందా?..." అన్నాను ఆత్రంగా. నా కేఁవిటో అయోమయంగా ఉన్నది. "శారదేఁవిటీ... లేచిపోవటమేఁవిటి?"

"శారదేనా?"...అన్నాను రెట్టిస్తూ.

"అవునురా... శారదే!... అదే మీ ప్రసాదు లేడూ, వాడిని తీసుకొని రాత్రికి రాత్రే వెళ్లిపోయిందట!" అంది ఆమె వింతగా.

"నిజంగానా ?" అన్నాను కొంతసేపు అలాగే మౌనంగా ఉండిపోయి తేరుకొని.

"నిజంగా!" అంది ఒత్తి పలుకుతూ.

తరువాత తను యింకా చెప్పాల్సిందే లేదన్నట్టుగా నన్ను వంటరిగా విడిచి వెళ్ళిపోయింది.

నే నక్కడే దుమ్ము కొట్టుకున్న పెట్టెమీద అలాగే రెండు చేతులతో తలను పట్టుకొని కూలబడ్డాను.

నా మసకబారిన చూపుల్లో ఆమె లీలగా మెదులుతోంది. నా కలతబారిన హృదయంలో ఆమె మాటలు అస్పష్టంగా వినబడుతున్నాయి. కొన్ని సంవత్సరాలు నా యీ కళ్ళతో చూచిన శారదను నే నెలా మరువగలను? ...అసలు అంత మంచి శారద ఆలాంటి పనిచేసిందంటే నే నెలా నమ్మగలను?...కాని...కాని కల్పితాలు చెప్పవల్సిన అవసరం అమ్మకేం ఉన్నది?

సరిగ్గా మా వీథిలో ఒక్క-సారి చూస్తే మరువలేని గృహ మొకటి ఉన్నది—కుడివైపుకు ఎప్పుడూ వాలిపోయి కనబడుతుండే పంచ, సున్నపు మొఖాన్ని చూడని ఉప్పు చవుడు రాలే గోడలు, ఒకటి, రెండు పెంకులు లేచిపోయిన కప్పు...పాతచాపలు, వెదురు కర్రలతో కట్టిన కాంపౌండ్ వాల్ అనబడే దడి!

ఆ గృహ యజమాన్ని, చుట్టరికాలు మైలున్నర నడిపి, గొందులు, సందులు తిప్పి "మనకు బంధువేరా... నీకు మామయ్య అవుతాడు!" అంటుంది మా అమ్మ.

అసలు 'మామయ్య'గా నాకు పరిచయంకంటె 'ఓనమా'లు నేర్పిన ప్రథమ గురువుగానే నాకు బాగా తెలుసు. నేనంటే ఎంతో ప్రేమగా చూచేవాడు. అప్పటికీ యిప్పటికీ ఆ ఎలిమెంటరీ స్కూల్లోనే 'మాష్టరు'గా పని చేస్తున్నాడు.

ఆయన కూతురే శారద!

మామయ్య అనబడే ఆ రంగనాథరావుగారికి శారద జన్మించిన మరు సంవత్సరంలోనే భార్యా వియోగం సంభవించింది. తరువాత రెండో సంవత్సరం తిరక్కుండానే తల్లిలేని శారదకు కామాక్షి పిన్ని కూర్చుంది.

నేను తరచు వాళ్లింటికి వెళ్ళుతుండేవాడిని. వాళ్లూ మా ఇంటికి వస్తుండేవాళ్ళు. ముఖ్యంగా శారద రెండు మూడురోజుల కొకసారన్నా మా యింటికి వస్తుండేది.

శారద నాలుగు రోజులు కనబడకపోతే నాకు ఏంవిటోగా వుండేది...శారదా అలాగే 'ఫీలయ్యే'దని తరువాత తరువాత నాకు తెలిసి వచ్చింది.

శారద వాళ్లింటికి ఎదురుగ్గానే నా ప్రియమిత్రుడు ప్రసాదు ఉన్నాడు. శరీరాలే వేరుగాని, ఆత్మలు ఒక్కటే అన్నంత కలసికట్టుగా ఉండేవాళ్ళం, మేమిద్దరం.

ఎన్నాళ్ళయిందో గుర్తుకు రావటంలేదు. పొద్దుబోయిం దనుకుంటాను. భోజనంచేసి చదువుకోబుద్ధి కాలేదు. అలా వెళ్ళివద్దామని బయటకు వచ్చాను. వెన్నెల తెల్లగా ఉన్నది. చెరువుగట్టు మీదకు వెళదా మనుకున్నాను. అనుకోకుండా మనస్సు శారద మీదకు పోయింది. ఆమె నిన్నే మా యింటికి వచ్చింది. కాని వెళ్ళి చూచి రావాలని పించింది. అటే బయల్దేరాను.

పంపు ప్రక్కగా నున్న తడికల దడి తలుపు నెట్టు

కుని లోపలి కెళ్లాను. గుడ్డిదీపం వెలుగుతోంది మధ్య హాల్లో. అంతా లోపల వంటయింట్లో ఉన్నారేమోనని మెల్లిక్కి లోపల అడుగుపెట్టాను.

"అత్తయ్యా!" అన్నాను.

సమాధానం రాలేదు. కాని ఆ హాలులో మరో ప్రాణి ఏడుస్తున్నట్లుగా లీలగా శబ్దమవుతోంది. ఆశ్చర్యంగా నలుమూలలా చూచాను. మూలగా చీకటిలో గోడవైపు తిరిగి నిలబడి ఒక స్త్రీ ఏడుస్తోంది...ఆమె శారద!

అలాంటి దృశ్యాలు ఆ గృహంలో నేను చాలా చూశాను. అందువలన నేను అంతగా ఆశ్చర్యపోలేదు.

"ఏఁవిటి శారద?...ఎందు కేడుస్తున్నావ్? అత్తయ్య వాళ్ళేరి!" అన్నాను చాల నెమ్మదిగా.

ఆమె తలయెత్తి నావంక చూచింది. ఆ కనబడీ కనబడని చీకటిలో కూడా నాకెన్నో విషయాలు చెప్పాలనే ఉబలాటం ఆ కళ్లల్లో ఉన్నదని నా కనిపించింది.

మౌనంగా నావంక చూస్తోంది.

నా 'ప్రశ్న'ను రెట్టించాను.

"లోపల భోంచేస్తున్నారు...పిన్ని, నాన్నా!" అంది తలవంచుకొని.

"ఎందు కేడుస్తున్నావు!" అన్నాను తెల్సుకోవాలనే పెద్ద ఉత్సుకత లేకపోయినా ఆమెను ఓదార్చే ఉద్దేశ్యంతో. దీనికంటే ఆమె యిచ్చే సమాధానం నాకు తెలుసు.

"మామూలే!" అంది నిర్లిప్తంగా.

కొన్ని వందల భావాలున్నాయి ఆ మూడక్షరాల్లో... నిట్టూరుస్తూ వంటింటివైపు వెళ్లాను.

నన్ను చూస్తూనే అత్తయ్య నవ్వుతూ ఆహ్వానించింది.

నేను గడపమీద కూర్చున్నాను. "భోజనం చేశావా!" తియ్యగా అడిగింది.

ఆమెమీద నాకు 'నాకు'గా ద్వేషంలేదు. శారద చూపులతో చూస్తే అపరిమితంగా ఏర్పడుతుంది. కాని 'పరాయి' వాణ్ణయిన నాతో మాట్లాడినట్లుగాను, నన్ను చూచినట్లుగాను, శారదను ఆమె ఎందుకు చూడదో నాకు తెలియటంలేదు. దానికి కారణం అప్పుడూ అర్థంకాలేదు. ఇప్పుడూ అర్థం కాలేదు.

కాని ఆమె ఎదుట నిలబడి ఎప్పుడు. "దీనికి కారణమేఁవిటని" నేను అడగలేదు...అడిగె ధైర్యం నాలో లేదు. నేను బలహీనుణ్ణి...మానసికంగా మరీ! నాలో ఎన్నో ఊహాలు కలుగుతుంటయి పెద్దలు చేసే 'ఘోరా'లను ఎన్నో ఎదిరించాలనుకుంటూ...కాని వాళ్ళ నా ఎదుట నిలబడినప్పుడు మూగవాణ్ణవుతాను!

మామయ్య భోజనమయింది. వాకిట్లోకి వెళ్ళి బాదంచెట్టుక్రింద నులకమంచం వాల్చుకొని పడుకున్నాడు. అత్తయ్య వంటయిల్లు సర్ది హాల్లోకి వచ్చింది. తను వక్క పలుకు వేసుకుంటూ నాకూ పెట్టింది.

"శారదకు రోజు రోజుకు తలతిక్క ఎక్కువవుతున్నది శేషూ!" అన్నది.

"ఏ విషయంలో?" అని రెట్టిద్దా మనుకున్నాను. "ఎందుకు శారదంటే, ఆమెకు అంత ద్వేషమో?" నిలదీసి అడుగుదా మనిపించింది.

కాని అడగలేకపోయాను. కనీసం జాలిగా మూలగా నక్కి వంచుకొనివున్న శారద ముఖంలోకైనా చూడలేకపోయాను.

కలతబారిన మనస్సుతో బయటకు నడిచాను.

వెన్నెల వెలుతురులో మునిసిపల్ దీపాలు ఉండీ లేనట్లుగానే ఉన్నాయి. చంద్రుడిమీద కసి తీర్చుకోవటానికి మబ్బులు ప్రయత్నించి పరాభవం చెందుతున్నాయి.

ప్రసాదు గదిలో లైటు వెలుగుతోంది. గేటు తోసుకొని లోపలికి వెళ్లాను. దగ్గరిగా వేసివున్న వాడి గది తలుపులు నెట్టి లోపల కాలు పెట్టాను.

వాడు ఆ గదిలో ఒక ప్రక్కగానున్న డ్రాయరు ముందు కుర్చీలో కూర్చుని తలను డ్రాయరుమీదకు జేర్చి. చేతులతో కప్పుకున్నాడు.

నిద్రపోతున్నాడేమోనని వెనుకగా వెళ్ళి భుజం మీద చేయివేశాను.

ఉలిక్కిపడి తలెత్తాడు.

వాడిముఖం చూస్తూనే నేను విభ్రాంతుడ నయ్యాను.

అతడి కంటివెంట కారే నీరు చెంపలను వికృతం చేస్తోంది.

వాడు వడివడిగా చేతులతో కళ్ళు తుడుచుకున్నాడు.

"ఏఁవిటిరా?" అన్నాను విసుగ్గా.

"నా ఖర్మ!" అన్నాడు ఏడుపు గొంతుకతోనే. తిరిగి తలను వాల్చుకుని రెండు చేతుల మధ్య ఇరికించుకున్నాడు.

చిరాకువేసి తల దించుకున్నాను. నా కాళ్ల దగ్గర వాడు వ్రాసిన కథ తాలూకు వ్రాతప్రతి ముక్కలు ముక్కలై ఎగురుతోంది...

"మీరంతా అనుభవశూన్యులురా!" అన్నాను కోపంగా.

వాడు మాట్లాడ లేదు.

నేను పెద్ద పెద్ద అంగలతో, ఆలోచనలతో యింటి మొఖం పట్టాను.

నాకు పెద్ద వాళ్ళమీద ఒక్కసారిగా అపరిమితమైన ద్వేషం జనించింది.

మరునా డుదయం నేను పక్కమీద నుంచి లేవక ముందే ప్రసాదు వచ్చి, దుప్పటిలో ముడుచుకు పోయిన నన్ను లేపి కూర్చోబెట్టాడు.

"వెళ్దాం పద!" అన్నాడు.

"ఎక్కడికి?"

"తోటలోకి!"

నేను భుజాన తువ్వాలు వేసుకొని, వేపపుల్ల తీసుకొని మా యింటికి ఫర్లాంగు దూరంలో ఉన్న మామిడితోటలోకి వాడి ననుసరించాను.

దారిలో యెవ్వరం మాట్లాడలేదు.

అక్కడికల్లా వెళ్ళేంతరువాత వాడే వెనుదిరిగి నా కళ్లలోకి చూస్తూ, "రాత్రి అసహ్యంగా ప్రవర్తించాను గదూ?" అన్నాడు.

వాడి ప్రశ్నకు నాకు నవ్వు వచ్చింది. మరుక్షణంలోనే కోపమూ వచ్చింది. గట్టుమీద కూర్చుంటూ "నీ మొఖం!" అని నవ్వాను.

"శేషూ! ఒకటి గుర్తుంచుకో...శరీరానికి తగిలిన దెబ్బ త్వరలో మానవచ్చుగాని, మనస్సుకు తగిలిన గాయం మాత్రం మానదు!"

"అంత మానని గాయం ఏమిటో చెబుదూ?" అన్నాను.

"నీవు అంత ఎగతాళిగా తీసుకోబోకు...నేను సీరియస్‌గాను, సిన్సియర్‌గాను చెబుతున్నాను!" అన్నాడు.

వాడికోసరమని నా మొఖం గంభీరంగా మార్చుకొని "చెప్పు" అన్నాను.

"నిన్న ఒక కథ ఒక పత్రికనుండి తిరిగివచ్చింది... మా నాన్న దానిని చూచి అరుస్తూ 'కాసీ' సంపాదించే శక్తి లేదు...అడ్డమైన వాటికి డబ్బు తగలేస్తున్నాడు అంటూ

తిట్టిపోశాడు. ఆయన నే మాటలు నేను విన లేకపోయాను శేషు!...నా ఎదుటనే ఆ కథను ముక్కలు ముక్కలు చేసి క్రింద పడేశాడు...ఆ సమయంలో ఆ చేతులే నా ప్రచురింపబడిన కథల కొచ్చిన ప్రతిఫలాన్ని తీసుకున్నాయనే విషయాన్ని ఆయన మర్చిపోయాడు...నా ప్రతిభను మెచ్చుకున్న ఆయన నోరే క్షణంలో తిరిగిపోయింది!''

వాడి మ్లానవదనాన్ని చూచి ఏదో అనబోయిన నా నోరు ఆగిపోయింది.

ఏదేదో గంటసేపు చెప్పాడు.

లేచి నిలబడుతూ, ''రచయిత ఎప్పుడూ ఇంత చిన్న సంఘటనలకు బేజారయిపోడోయ్!'' అన్నాను.

వాడు నా మాటకు సమాధానం చెప్పలేదు. సమాధానం చెబుతాడని నేను ఆశించలేదు.

తిరిగి నాలుగు రోజుల వరకు ప్రసాదు నాకు కనబడలేదు. ఆ రోజు కాలేజీ కూడా లేదనుకుంటాను. పొద్దుపోయిం తరువాత భోంచేసి వాళ్ళింటి వేపే బయల్దేరాను.

వాడింటి దగ్గరికి వెళ్ళేటప్పటికల్లా వాకిట్లో వంటరిగా నిలబడివున్న శారద కనబడింది.

''భోంచేశావా!'' పల్కరించాను.

''ఆఁ...'' అన్నది.

''ప్రసాదు దగ్గరికి వెళ్ళివస్తాను...'' అన్నాను ప్రసాదు వాళ్ళింటివైపుకు తిరుగుతూ.

"తరువాత వెళుదువుగానిలే...రా..." అంది.

మెదలకుండా ఆమెను అనుసరించాను.

ముందుగా త్వరత్వరగా వెళ్ళిన ఆమె హాల్లో ఉన్న మంచాన్ని తీసుకొని వచ్చి ఆరుబయట వాల్చి "కూర్చో" అంది.

కూర్చుని "అత్తయ్యావాళ్ళేరి?" అని అడిగాను.

"గుళ్ళో ఏదో పురాణం చెబుతున్నారట ... వెళ్లారు."

శారద ఆ మెట్లమీద గడ్డానికి చేతిని పోటీగా పెట్టుకొని కూర్చుంది.

"మీ పిన్ని ఏఁవంటోంది?" అన్నాను చిన్నగా నవ్వుతూ.

"నీవు బ్రతికి ఏం సాధిద్దామని...చావమంటోంది!" చటుక్కున తల వంచుకుంది.

"ఏఁవిటి శారద...ఎందుకు అత్తయ్యకు నీవంటే అంత కోపం?"

నాకు శారదమీద 'యిందువలన' యిష్టమని చెప్పలేను. ఆమెమీద నాకు అమితంగా జాలి ఉన్నది. ఆమె జీవితం సుఖమయం అవటానికి నాకు తగినంత సహాయం చేద్దామనీ ఉన్నది.

అయినా అవి వాళ్ళ గృహచ్ఛిద్రాలు. మనం కల్పించుకోవటంవలన మనమే తేలికయి పోతామేమో నని నా భయం!

సవతితల్లులంతా పిల్లలని యిలా చూస్తారో లేదో నాకు తెలియదు గాని, శారదను మాత్రం అత్తయ్య హీనంగానే చూస్తోంది.

"ఆమె నన్ను ప్రకృతివిరుద్ధంగా ఏమీ చూడటల్లేదు...సవతితల్లి ఏలా చూడాలో అలాగే చూస్తోంది!"

"నాన్నకు తెలుసా...ఆయనేమంటాడు?"

"ఆయనకు చెప్పుకొనేంత హీనస్థితిలోకి జారలేను!"

నిజంగా శారద అభిమానధనురాలే...నేనూ కాదనలేను. కాని అప్పుడప్పుడు ఆమెలోని బాధను నాముందు ఎందుకు బహిర్గతం చేసుకుంటుండేదో పది రోజుల క్రితం వరకు నాకు తెలియదు!

ఆరోజు అదే ఆమెను ప్రశ్నించాను కూడా...ఆమె సమాధానం చెప్పకుండా మౌనంగా అలాగే కూర్చుండిపోయింది. నేను రెట్టించలేదు ..కొన్ని క్షణాలు అలా నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్న తరువాత లేచి నిలబడ్డాను.

"వస్తా."

ఆమె మాట్లాడలేదు.

మెదలకుండా బయిట కొచ్చేశాను.

ప్రసాదు కోసరం వెళితే వాడింట్లో లేడు. వెనుదిరిగి యింటికి వెళ్ళిపోయాను.

మూడు రోజుల తరువాత ఒకరోజున నాకు బజారులో ప్రసాదు కనబడ్డాడు.

కనబడుతూనే హడావుడిగా, "నీకోసమే తిరుగు తున్నానురా!" అన్నాడు.

వాడి మొఖంలో కళ లేదు. మాసిన గుడ్డలు, రేగిన జుట్టు, మనిషి చికాకును తెలియబరుస్తున్నాయి. మెదలకుండా వాడు వెళుతున్నవైపే 'ఎక్కడికి' అనకుండా నడిచాను.

రెండు గుటకల్లో కాఫీ త్రాగించి ఊరిబయటకు లాక్కెళ్ళాడు.

వాడు ఊరిబయట కల్లా వెళ్ళింతరువాత "అరేయ్! ఎంత తక్కువ జీతమైనా సరే...ఒక ఉద్యోగం చూచి పెట్టు!" అన్నాడు.

"ఇప్పు డంత ఖర్మ మే మొచ్చింది?"

"వచ్చింది కాబట్టే అడుగుతున్నాను..."

"అదే ఏదో చెప్పి ఏడ్వమంటున్నాను!"

"టూకీగా చెప్పాలంటే—ఏ ఉద్యోగమూ సంపా దించకుండా తనకు నా మొఖం చూపించవద్దన్నాడు మా నాన్న. ఇప్పటివరకు పెట్టిన తిండంతా దండగ అని కుండ బ్రద్దలుకొట్టినట్లుగా మొఖానే చెప్పేశాడు!"

"అంటే మీ నాన్నమీద కోప మొచ్చేసి అడ్డమైన ఉద్యోగం ఏదైనా సరే చేస్తానంటావ్?"

"లేకపోతే మనం చదివిన చదువుకు ఎంతపెద్ద ఉద్యోగ మొస్తుందంటావ్?"

"అరేయ్! వాదన అనవసరం...మీ నాన్న తిండికి

లేక చస్తున్నాడా? నీవు తెచ్చే సంపాదన లేకపోతే మీ యిల్లు గడవదా?...చెప్పు! ఆయ న్నడుగుతాను పద!'' అన్నాను విసురుగా.

''నా చిట్టితండ్రీ! శేషూ...నీవేనటరా నాన్నా ఆయన ఎదుటబడి అడిగేది?'' వాడు తెగ నవ్వుతున్నాడు. వాడి అంత గంభీర మొఖం క్షణంలో విశాలమై కళకళలాడు తోంది.

''ఏం ఎందుకు అడగలేను?'' అన్నాను బింకంగా.

వాడు నా బుజం తట్టి ఊరివైపు బయల్దేరాడు. ''అబ్బాయి! నీవన్నట్లు వాదనలు, తగువులాటలు అనవ సరం...నా గౌరవం నేను మా యింట్లో నిలబెట్టుకోవాలంటే నాకింద ఖర్చుపెట్టినదాన్ని ఏదోవిధంగా వాళ్ళకు ముట్ట చెప్పాలోయ్. అంతా బిజినెస్‌రా నాన్నా బిజినెస్! ఈ రోజుల్లో తండ్రి లేడు...కొడుకు లేడు...''

నేను మాట్లాడలేదు. నా శరీరం ఉడికిపోతోంది.

—అదే నా బలహీనత!

''నీ చెవిలో వేశాను ... మీ నాన్నకు మంచి 'ఇన్‌ఫ్లుయన్స్' ఉన్నది కాబట్టి ఏదైనా 'ఛాన్సు' వస్తే పోగొట్టబోకు...అంతే!''

అర్థంలేని ఆలోచనలతో వివశుణ్ణయి యింటికి జేరాను.

అయిదు రోజులు గడిచిపోయినయి.

ఆ రోజు యింట్లో ఎవ్వరూ లేరు. నాన్న ఆఫీసులో ఇన్‌స్పెక్షన్‌ట. రాత్రింబగళ్లు అక్కడే సరిపోతోంది. అక్కయ్య పోరంగా పోరంగా అమ్మగూడా 'భక్త జయదేవ' సినిమా బాగుందంటే బయల్దేరింది.

నేను యింటికి కాపలా!

గదిలో తలుపులు దగ్గర కేసుకొని పడక కుర్చీలో పడుకుని ఏదో చదువుకుంటున్నాను. పది నిమిషాల కంటే ఎక్కువ సేపు చదవలేకపోయాను. ప్రసాదునన్నా పిలుచుకు వస్తే మాటలతోనైనా పొద్దుపుచ్చవచ్చనిపించింది. లేచి గుడ్డలు మార్చుకున్నాను. తల దువ్వుకొని బయటకు నడవబోయేటంతలో ఎవరో నెట్టినట్లుగా తలుపు తెరుచుకుంది.

ఎవరా అని ఆదుర్దాగా చూచాను.

శారద!

ఆశ్చర్యపోతూ "ఏం శారదా?... లోపలికి రా!" అన్నాను.

"అత్తయ్యవాళ్ళు లేరా? అంది తల వంచుకొని.

"సినిమాకు వెళ్లారు. అలా కుర్చీలో కూర్చో!" అన్నాను నేను వెనక్కు వెళ్ళి పడక కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

శారద నా ఎదురుగ్గా కుర్చీలో కూర్చుంది.

గడియారం ఆరు గంటలు కొట్టింది. గదిలో మసక చీకటిగా ఉంటే లేచి వెళ్లి లైటు వేశాను.

ఆమె ఆ లైటు వెలుతురుకు అలవాటుపడనట్లుగా కళ్లు రెపరెప లాడించింది.

ఆ రోజు తలంటి పోసుకుందేమో జుట్టు చిందర వందరగా ఎగురుతోంది. ఎర్రటి శారద మొఖంలో కళ నృత్యం చేస్తూంది—ఆమె ఆ మాసిన ముతకచీరెలో గూడా అందంగా మెరుస్తోంది.

నాకు శారదను చూస్తుంటే అమితంగా జాలి వేస్తుంది. అంత అమాయకురాలిని హింసించటానికి అత్తయ్య మనస్సు ఏలా ఒప్పుకుంటున్నదో నాకు అవగతం కావటం లేదు.

"ఎందుకో నాకు జీవితంమీద రోజురోజుకు ఏహ్యం జనిస్తూంది!...మా పిన్ని ఉద్దేశ్యంలోలాగానే నే నెందుకు చనిపోగూడదో నాకు తెలియటం లేదు...ఆ రోజూ దగ్గరి కొస్తూండాలి!"

పరిసరాలన్నీ గంభీరపరిచే కంఠంతో ఆమె అన్నది.

నేను ఆమె మాటలకు విచలితుడ నయ్యాను. మరుక్షణంలోనే ఆమెకు నేనేమీ సహాయం చేయలేదని చెప్పి పొడుస్తున్నట్టుగా ఫీలయి లజ్జితుడ నయ్యాను. తల వాల్చుకొని వెళ్ళి కిటికీ ఊచలు పట్టుకొని బయటకు చూస్తూ నిలబడ్డాను.

ఊరంతా చీకటి ముసుగులో మరుగుపడి పోవటానికి తాపత్రయ పడుతోంది.

"శారదా! నాకు ఒక్కటి అనుమానంగా ఉన్నది... నీవు ప్రతి చిన్న విషయాన్ని భయంకర రూపంలో చూచి భయపడుతున్నావేమోనని!"

"ఎన్నటికి కాదు! ఎంతో భయంకర సంఘటననైనా నేను తేలిగ్గా తీసుకుంటున్నాను కాబట్టే ఈరోజు వరకు నేను బ్రతికి ఉండగలిగాను ... లేకపోతే ఏనాడో మరణించే దాన్ని!" అన్నది. ఆ మాటలు చాలా దృఢంగా ఉన్నాయి అనిపించింది నాకు...

"జీవితంమీద అంత నిరాశ పనికిరాదు శారదా! తెలివితక్కువగా త్వరపడి అలాంటి పని ఎప్పుడూ చేయబోకు!" అన్నాను.

బాధగా వెనుదిరిగాను.

ఆమె లేచి నిలబడింది.

ఆ సమయంలో ఆమె కళ్లు నీటితో నిండి ఉన్నాయి.

నేను చిన్నగా అడుగులేస్తూ ఆమెకు సమీపంగా నడిచాను.

నీటి పొరలు క్రమ్మిన ఆమె కనుపాపల్లో నా పాప అస్పష్టంగా మెదలుతోంది.

అనాలోచితంగా నా చేతి నెత్తి ఆమె చెంపలు మీదగా కారే నీటిని తుడుస్తూ "ఛా! తప్పుకదూ?" అన్నాను. "ఏదైనా కొద్ది రోజులు ఓపిక పట్టు శారద ... జీవితాంతం మీ పిన్ని దగ్గరే వుండవుగదా? ... నీకు చేయ

గలిగిన సహాయం ఏదైనా సరే మనస్ఫూర్తిగా చేస్తాను... నా మాటలు నమ్ము!''

''ఆ ఒక్క ఆశతోనే నేను జీవించగలుగుతున్నాను!'' అన్నది. అంటూనే చిన్నగా గడపదాటి బయటకు నడవ సాగింది.

నేను ఆమె వెళుతున్నవైపే చూస్తూ స్తబ్ధుగా నిలబడి పోయాను.

ఆ క్షణంలో నాకు ఆమె కోసరం నా జీవితమైనా అర్పించాలనిపించింది! నామీద ఆమెకున్న గౌరవానికి నాకు గర్వమూ వేసింది...

బాధగా వెను దిరిగి వెళ్ళి కుర్చీలో కూలబడ్డాను.

పుస్తకం తెరవ బుద్ధికాలేదు. ప్రసాదును పిలుచుకు వచ్చే ప్రసక్తే మర్చిపోయాను.

శారద అన్నివిధాలా తృప్తిపడి, ఆమె జీవితం ఆనందోత్సవాలతో వెల్లివిరిసేలా నే నెలా సహాయపడగలను?

ఒకరోజు సాయంత్రం ఐదు గంటల బండిలో చేతి సంచీతో మామయ్య దిగాడు. గడపలో కాలు పెడుతూనే ''అల్లుడూ! రాజ్యం నీదగ్గరికి బయల్దేరిందాకా నన్ను వదలి పెట్టలేదురా!'' అన్నాడు.

నాకు నవ్వు వచ్చింది.

''నీ కింకా చిన్నపిల్లవాడి చేష్టలు పోలేదురా!'' అన్నది మా అమ్మ వాళ్ళన్నయ్య గొంతు విని లోపలినుండి వస్తూ.

నేను ధైర్యం తెచ్చుకొని "నన్ను తీసుకు రమ్మన్నదా చెప్పు...ఇప్పుడే బయల్దేరతాను!" అన్నాను.

అమ్మ పొట్ట చెక్కలయ్యేలా నవ్వసాగింది.

మామయ్య, "ఘటికుడివే!" అంటూ నవ్వసాగాడు.

నేను చిన్నగా బయటపడ్డాను, నా కాబోయే భార్యామణి రాజ్యలక్ష్మిని నా కళ్ళల్లో కదిలించుకుంటూ.

మొట్టమొదటిసారిగా 'నీకు పెళ్ళాం పుట్టిందిరా' అన్న మాటతో నా జీవితంలో రాజ్యలక్ష్మి ప్రవేశించింది. అప్పటికి, యిప్పటికి ఆ ఊహతోటే యిద్దరం పెరిగాం. ప్రతి సంవత్సరం సెలవల్లో రాజ్యం ఇక్కడికి రావటమో, నేను మామయ్యగారింటికి వెళ్ళటమో పరిపాటయింది.

మేము ఇద్దరం ఒకళ్ల నొకళ్లు పూర్తిగా అర్థం చేసుకున్నాం. మా భావాలు కలిసినయి. క్రితంసారి సెలవలలో వెళ్లినప్పుడు కూడా, "ఈ ఒక్క సంవత్సరమే రాజీ నీవు నాకు దూరంగా ఉండవల్సింది!" అన్నాను ఆమె ఒంటరిగా నాకు దొరికినప్పుడు.

"ఆ మీ రనుకుంటున్న ఒక్క సంవత్సరమే నేను ఎన్ని యుగాలుగా గడపాలో?" అన్నది తలవంచుకొని. ఆ ఒక్క సమాధానం చాలు నాకు నా రాజ్యలక్ష్మి హృదయం తెలుసుకునేందుకు.

మామయ్య వచ్చింది ఎందుకో ఆ రోజు రాత్రి మా అమ్మ చెప్పేంతవరకు నాకు తెలియదు.

ఆమె మాటలు వింటూ నేను గాలిలో తేలిపోయాను.

ఈ నెలలోనే మా పెండ్లి లగ్నం నిశ్చయించి మా అమ్మ నాన్న 'ఆమోదముద్ర' కోసరం వచ్చాడు!

అమ్మా నాన్నా కూడా అభ్యంతరం చెప్పలేదు.

ప్రసాదు కనబడి నాలుగయిదు రోజులయింది. చూచివద్దామని వాళ్ళింటికి వెళ్లాను. వాడప్పుడే ఎక్కడికో వెళ్లాడట. ఇంట్లో లేడు.

రోడ్డుమీద కొచ్చాను. వరండాలో నిల్చొనివున్న అత్తయ్య పిల్చింది "రావయ్యా శేషూ!" అంటూ.

లోపలికి వెళ్లాను.

శారద కోసరం నా కళ్లు పదే పదే అన్నివైపులా వెతికినయి.

ఆమె ఎక్కడా కనబడలేదు.

పావుగంట పిచ్చాపాటీ మాట్లాడి బయటపడ్డాను.

ఎందుకనో 'శారద ఎక్కడి కెళ్ళిందని' అత్తయ్యను అడగటానికి భయమేసింది!

నా బలహీనతకు నాకే ఒక్కొక్కసారి నవ్వు వస్తుంటుంది. మరుక్షణంలోనే నామీద నాకే అసహ్యమూ కలుగుతుంది.

ఆలోచనలతో సతమత మవుతూ యింట్లో కాలు పెట్టాను.

అప్పుడే రంగనాథం మామయ్య నవ్వుతూ బయటకు వస్తున్నాడు.

"ఏరోయ్! పెళ్ళికొడుకు! కనబడటమే మానేశావ్!"

ఆయన నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

తరువాత మూడు రోజుల కనుకుంటాను. అప్పుడే కాలేజీనుండి యింటికొచ్చి కాఫీ త్రాగుతున్నాను. శారద వాళ్ళ పక్కింటి వాసు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి "శారదక్కయ్య నిన్ను రమ్మంటోంది!" అంటూ తిరిగి నా సమాధానం వినిపించుకోకుండానే వచ్చినంత హడావుడిగానే వెళ్ళిపోయాడు. వాడిచేష్టకు నాకు నవ్వువచ్చింది. స్నానం చేసి ఉతికిన గుడ్డలు కట్టుకొని శారద వాళ్ళింటివైపుకు బయల్దేరాను.

ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. చిన్నగా అడుగు లేస్తూ మెల్లెక్కి హాలులో అడుగుపెట్టాను. నాకు ఎవ్వరూ కనబడలేదు.

"అత్తయ్యా!" అని పిలిచాను.

"ఇటు లోపలికి రా!" అని పక్క గదిలోనుండి సమాధానం వచ్చింది. అది శారద గొంతు.

ఆ గదిలోకి అడుగు పెడుతూనే "మీా పిన్ని వా॥ అన్నాను

"ఉదయమే వాళ్ళమ్మగారింటికి విజయవాడ వెళ్ళింది."

"...నన్నెందుకు రమ్మన్నావట?" అన్నాను నిల్చునే.

అటు తిరిగివున్న ఆమె ఒక్కసారిగా యిటు తిరిగింది. ఆమె కళ్ళవెంట నీరు జలజలా రాలుతోంది.

"ఏంవిటి శారద?...ఎందుకేడుస్తున్నావు?" అన్నాను నేను నిశ్చేష్టుడనై.

ఆమె ఛటుక్కున నా పాదాలచెంత కూర్చుంది. నేను కలవరపడి తేరుకునే లోగానే "నన్ను దూరంచేసుకోవటానికి ఎప్పుడూ ప్రయత్నించనని మాట యివ్వు!" అన్నది.

ఆమె కన్నీరు నా పాదాలను తడుపుతోంది.

"అసలు సంగతేంవిటో విపులంగా చెప్పు శారదా!" అన్నాను నేను విస్తుపోతూ. ఆమె మాటలు నా కేంవీ అర్థంకాలేదు.

"అంతకంటే విపులంగా నే నెలా చెప్పగలిగేది... నా కోరిక, నా జీవితాశ తీరుస్తావని ఆశిస్తున్నాను. నీవు నిర్ణయించుకున్న విషయాన్ని తిరిగి హృదయపూర్వకంగా ఆలోచించు...నామీద యిన్నాళ్ళబట్టీ చూపిన ఆదరమంతా ఒక్కసారిగా ఎలా మర్చిపోగలిగావు?...నా జీవితాన్ని సుఖశాంతులతో నింపుతానని మాట యిచ్చిన నీవే ఎందుకు అధః పాతాళంలోకి తోసివేస్తావు? నీ భాగస్వామినిగా నా గడచిన కష్టజీవితాన్నంతా మర్చిపోదా మనుకున్నాను!"

నా నెత్తిన పిడుగుపడినట్లయింది! శారద అనే ప్రతిమాట నన్ను నిలువునా దహించివేస్తోంది.

"శారదా!" పెద్దగా అరిచాను.

తిరిగి ఆమె మాట్లాడేందుకు ఆస్కారం చిక్కనీయకుండానే పెద్ద పెద్ద అంగలతో రోడ్డుమీదకు పరుగెత్తాను. గమ్యం లేకుండా రోడ వెంట తిరిగాను.

ఎంతో ఆదరించి, అభిమానించి జాలి చూపినందుకా నాకీ ప్రతిఫలం ..నా ఏమీ తెలియని అమాయకురాలైన రాజ్యానికి నేను దూరం కావాలని శారద కోరుకుంటున్నదా ?

ఒక్కసారి శారదమీద నాకు అపరిమితమైన కోప మొచ్చింది. అంతులేని ద్వేషం కలిగింది. శారద ముఖం ఇక జీవితంలో చూడగూడదనే గాఢమైన నిర్ణయానికి నేను వచ్చాను ఆ క్షణంలో.

ఆ సంఘటన జరిగినప్పటినుండి నాకు శారద కన బడటంలేదు. ఆమె కనబడాలని నేను కోరుకోనూ లేదు.

ఈ పది రోజుల్లో శారదే నా మనస్సంతా కలచి వేసింది. ఆమె మాటలు నాలోని ఉత్సాహాన్నంతా నాశనం చేసినయి.

ఆమెమీద హృదయంలో ఎంత జాలి ఉండేదో అంతకు యిబ్బడిగా యిప్పుడు కోపమున్నది.

అసలు ఈలా జరగటానికి ఎవరు బాధ్యులు అనేది నేను నిర్ణయించుకోలేక పోతున్నాను.

నేను బాధ్యుణ్ణా?

నా ప్రవర్తన ద్వారా ఆమెలో అలాంటి భావనలు కల్గించానా ?

లేదు... లేదు...

ఏమో?...

ఎన్నడూ కాదు! ఆమె నెన్నడూ నేను ఆ దృష్టితో చూడనే లేదు.

అభిమానించాను!

...అభిమానించటమంటే...ప్రేమించటమా?

ఆలాంటి ఆలోచన వచ్చినప్పుడల్లా నా తల తిరిగి పోతోంది.

ప్రతి విషయంలో అన్యమనస్కంగా, వింతగా ప్రవర్తించి, యింటిలో అందరి విమర్శనలకు ఈ పదిరోజుల్లో గురయ్యాను.

రేపు రాజ్యం నా యెదుట నిలబడి నా 'నిస్సారమైన నడత' కు కారణ మేఁవిటంటే నేనేం చెప్పుకోగలను?

నిన్ను గాకుండా శారద తనని వివాహం చేసుకో మన్నదని చెప్పనా?

రెండు రోజుల క్రితం ఉదయంపూట ఇంకో గంటలో రాజ్యం వాళ్ళ వూరికి పెండ్లికి తరలి వెళతామనగా, నా గదిలో దిండులో తలదూర్చి గోడవైపు చూస్తూ పడు కున్నాను.

ఎవరో వస్తున్నట్లు అలికిడయింది.

"అరేయ్! శేషు!" ప్రసాదు పెద్దగా అన్నాడు.

నేను వెనుదిరగ లేదు..."ఏఁవిటి?" అన్నాను నిస్స త్తువతోనే.

"ఒక్కటే సమాధానం చెప్పు...బ్రతకమంటావా? చావమంటావా?"

వాడి ప్రశ్నకు నాకు చిరాకు వేసింది.

కోపంగా, "ఇంతకంటే సుఖంగా బ్రతకటంచేత కాకపోతే చావు!" అన్నాను.

బలంగా కళ్లు మూసుకున్నాను.

అడుగులు దూరమయినయి.

ప్రసాదు వెళ్ళిపోతున్నాడు.

లేచి, వెనుదిరిగి వాడిని పిలిచి ఏదో చెప్పాలనిపించింది. అనుకోవటమే తడవుగా లేచాను. వాడప్పటికే వెళ్ళిపోయాడు... పెద్దగా పిలువలేక నా గొంతు బిగుసుకుపోయింది!

అదే ప్రసాదును కూడా ఆఖరుసారిగా చూడటం!

ఏదో గలభాగా ఇంట్లో అంతా అరుస్తున్నారు. నా ఆలోచనలనుండి తేరుకొని లేచి నిలబడ్డాను. నా కళ్ళు ఎందుకో బరువుగా ఉన్నయ్యనిపించింది. చెయ్యెత్తబోయాను. నీరు గబగబా నా చొక్కా తడుపుతూ రాలింది. చెంపలు చేతితో తుడుచుకున్నాను.

భారంగా అడుగులు వేస్తూ బయటకు వచ్చాను.

చిన్న పిల్లలు గోలచేస్తుంటే పెద్దవాళ్ళు కేకలేస్తున్నారు.

వరండాలోకొచ్చి పడక కుర్చీలో కూర్చున్నాను.

ఎవరో నూతన వ్యక్తులు వచ్చారు. నాన్న పరిచయం చేయటానికిగాను నా దగ్గరికి వాళ్లను తీసుకు వచ్చాడు. అచేతనంగానే నమస్కరించాను.

నాకు శారదమీద అమితంగా కోపమొచ్చింది!

ఆమె చేసిన పనివలన ఆమెలో నామీద ఎటువంటి ప్రేమ ఉన్నది తెలిసిపోయింది!

ఛీ! ఛీ!

—జీవితాలతో చెలగాటం.

ఒకరోజున శారద మీద ఎంతగా జాలిపడ్డానో అలాంటిదే నా కీరోజున ప్రసాదుమీద కలుగుతోంది, చంచల హృదయురాలైన ఒక స్త్రీ వలలో చిక్కుకున్నందుకు!

నాకారోజు శారద నాన్నగాని, అత్తయ్యగాని కనబడ లేదు...అటు ప్రసాదు ఇంట్లోవాళ్ళెవరూ రాలేదు.

ఇప్పుడు శారద ఎలాగూ నాకు కనబడదని నాకు తెలుసు. ప్రసాదు కూడా నా పెండ్లికి ఎందుకు రాలేదో యిప్పు డర్థమవుతోంది.

మూడు రోజులు మానసిక బాధతోనే గడిచిపోయినయి. ఆరోజు ఫస్టు బస్సులో మామయ్యగారింటికి మూడు నిద్రలకు వెళ్లాను రాజ్యంతో కలసి. నాతోపాటు మా చిన్నక్కయ్య దాని ఆడబిడ్డ వచ్చారు.

ఆ ఊరు నే నిదివరలో చాలాసార్లు వచ్చి ఉండటం వలన నాకుబాగా పరిచయమైనవాళ్ళు చాలామంది ఉన్నారు అక్కడ. మొన్న పెండ్లిరోజు హడావుడిలో అందరితో తీరిగ్గా మాట్లాడలేకపోయాను. అందువలన తిరిగి అందర్నీ ఒక్కసారి ఆ మూడు రోజుల్లో కలుసుకున్నాను.

కాని ఇదివరకటి ఉత్సాహం ఇప్పుడు నాలో లేదు. అంతగా నేను శారదను ద్వేషిస్తున్నా, ఆమెను నానుండి ఎందుకు దూరంచేసుకోలేకపోతున్నానో నాకు అర్థంకావటంలేదు. ఎంత మర్చిపోదా మనుకున్నా మర్చిపో లేక పోతున్నాను.

నాకు ఒక్కొక్క క్షణంలో ప్రసాదు మీద కూడా కోపం కలుగుతోంది...ప్రాణస్నేహితుడనైన నాకు కూడా తమ ప్రేమ విషయం చెప్పనందుకు.

అప్పుడప్పుడు నేను శారదను అర్థం చేసుకోలేక పోయినానేమో అనిపిస్తుంది-అయినా ఆమె అర్థం చేసుకోవ టానికి, చేసుకోవకపోవటానికి, ప్రేమించటానికి, ద్వేషించ టానికి కూడా అందని అవధులు దాటి వెళ్ళిపోయింది... ఎన్నడూ ఊహించని ఒక పాడు పనిచేసి మరువలేని వ్యక్తిగా నా మనస్సులో ముద్రవేసి కనుమరుగయిపోయింది!

సున్నం కొట్టిన గోడల్లో నాకు తెల్లదనం కనబడటం లేదు. వెన్నెల్లో చల్లదనం కరువవుతున్న దేమో ననిపిం చింది. చుక్కల చూపులు సూదుల్లాగా ఉంటే రెండు చేతుల్లో మొఖాన్ని ముడుచుకున్నాను.

బుజాన చేయిపడింది. ఉలిక్కిపడ్డాను.

రాజ్యం!

"ఒంటరిగా కూర్చున్నావేం బావా?...క్రింద అంద రిని వదలి!"

"రాజ్యం!" అన్నాను. "ఎందుకనో మనస్సు కొద్ది రోజులబట్టి బాగుండటంలేదు..."

"నీవెంత పిచ్చివాడవు బావా...అంత సున్నిత హృదయం పనికిరాదు!" పదహారు సంవత్సరాలైనా నిండని రాజ్యం మహా జ్ఞానిలా పలికింది.

"నీకో కథ చెప్పనా?" అన్నాను ఆమె బుజాల మీద చేతులువేసి.

"...శారద కథ గాకుండా ఏదైనాసరే వినటానికి సిద్ధమే!" అంది అక్కడే ఉన్న పేముకుర్చీలో కూర్చుంటూ.

నేను బిత్తరపోయాను!

"అయితే శారద సంగతంతా నీకు తెలుసా?" అన్నాను వడివడిగా.

నాకు భయమేసింది. గుండె దడదడ లాడింది. ఆమె నోటినుండి వెలువడే మాటలు వింటానికి ఊపిరి బిగబట్టు కొని కూర్చున్నాను.

"తూ. చ. తప్పకుండా...ఉన్నది ఉన్నట్లుగా... జరిగింది జరిగినట్లుగా!" పెదిమలచాటున చిరునవ్వును ఖైదీ చేసి పలుకుతోంది.

"అయితేచెప్పు!" అన్నాను అనుకోకుండా.

"ఏంవుంది బావా!...మొదట్లో చూపులు కలిసినయి

...తరువాత మాటలు...ఆ తరువాత ఎదురెదురిళ్లేగా కాగి తాల ద్వారా మనస్సులు యిచ్చి పుచ్చుకున్నారు...ఇద్ద రిళ్లల్లో పెద్దవాళ్లు చండశాసను లవ్వటంతో చెప్పకుండా రై లెక్కారు!''

''నీ కిదంతా ఎవరు చెప్పారు రాజ్యం?'' లేచి నిల బడి ఆమె కళ్లల్లోకి చూస్తూ అడిగాను.

''—అమ్మలక్కలు!'' నవ్వుతోంది. ''నీ మిత్రుడు వాళ్ళ ప్రేమ సంగతి నీ కెప్పుడూ చెప్పలేదా?...అతడు నీకు బాగా తెలుసటగా?...అత్తయ్య చెప్పిందిలే...ఒక స్నేహితుడినే దూరం చేసుకున్నందుకు అలా బాధపడితే ఏలా చెప్పు...జరిగినదేదో పాతబడిపోయిం తరువాత కొంపకు జేరుకుంటాడులే శ్రీమతితో సహా!''

ఆమె మాటల కెందుకనో నాకు తెలియకుండానే హృదయం తేలికపడింది. రాజ్యానికి శారద లేచిపోవటానికి ముందు నా పాత్రను గురించి కూడా చెప్పాలనిపించింది. చెప్పలేదు. చెప్పలేకపోయాను.

''క్రిందకు వెళ్దాం పద బావా...పెందరాడే భోంచేద్దాం ...మళ్ళీ సినిమాకు గూడా వెళ్లాలి!''

మూడు రోజులు గడిచిపోయినయి. ఆలోచనలలో బాధ, మనుష్యుల మధ్య ఆహ్లాదం...అక్కడ రాజ్యాన్ని వదిలేసి, నేను మా తరఫువాళ్ళం మా యింటికి వచ్చేశాం.

నేను యింటిలో కాలుపెట్టిన కొద్ది సేపటిలోనే "నీ కేవో ఉత్తరాలు వచ్చినయిరా శేషూ!" అంటూ అమ్మ రెండు ఉత్తరాలు తెచ్చి యిచ్చింది.

రెండూ తీసుకొని నా గదిలోకి వెళ్లాను. అందులో ఒకటి ప్రసాదు వ్రాశాడని ఆ వ్రాతే చెబుతోంది. ప్రసాదును గురించి కాకపోయినా, శారదను గురించి ఏమి వ్రాశాడో తెలుసుకోవాలనే ఆతృతతో, త్వర త్వరగా ఆ కవరు చించాను.

"శేషూ !

తంతే గారెల బుట్టలో పడ్డట్టయిందిరా నా పని! ఇంట్లోనుంచి పారిపోతేనేం, నా కథలు యిప్పటికి చాలా ప్రచురించిన ఒక ప్రముఖ పత్రికలో నా కనుకోకుండా ఉద్యోగం లభించింది. వెళ్లి అడగ్గానే లేదనకుండా యిచ్చారు.

నాకు సంతోషంలో ఏం వ్రాయాలో తెలియటం లేదు. నీకు నాలుగయిదు రోజుల్లో అన్ని విషయాలు విపులంగా వ్రాస్తా—

—ప్రసాదు."

అది వాడు మద్రాసునుండి వ్రాశాడు. శారదను గురించి ఒక వాక్యం కూడా వాడు ఎందుకు వ్రాయలేదో నాకు అవగతం కాలేదు. అలాంటి పనిచేసి, చెప్పుకోవటానికి సిగ్గుపడుతున్నాడేమో?

రెండో ఉత్తరంమీద అంతగా ఆసక్తి చూపలేక పోయాను. పెద్ద పరిచయంలేని వ్రాతలా కనిపించింది. ఎవరో నా వివాహానికి ఆహ్వానించిన మిత్రుడు రాలేకపోయి నందుకు క్షమాపణలతో ఉత్తరం వ్రాసివుండవచ్చు.

నిస్సారంగానే చించాను. చించినవాడిని చించినట్లు గానే నిర్జీవుణ్ణయ్యాను.

ఆ ఉత్తరం వ్రాసింది శారద!

''నమస్కారములు.

జీవితంలో నన్ను ఎవ్వరూ అర్థం చేసుకోలేక పోయారు. నన్ను అర్థం చేసుకున్నా రనుకున్న మీరు కూడా ఎందుకలా క్షణంలో తిరిగిపోయారో నా కర్థం కావటంలేదు. నాదంతా అపోహేమోనని భ్రాంతి కలుగు తోంది. అయినా అయివుండవచ్చు.

నే నిక ఈ దుర్భర జీవితాన్ని గడపలేను. చివరి సారిగా మీరు మా యింటికి వచ్చినప్పుడు ఎన్నో చెప్పా లనుకున్నాను. నేను చెప్పేవేవీ వినకుండానే మీరు వెళ్ళి పోయారు. ఆ సమయంలో మా పిన్ని విజయవాడ వెళ్ళింది ఎందుకో మీకు తెలిస్తే కనీసం మీ మనస్సు మార్చుకు నయినా, కొద్దిక్షణాలు నాముందు నిలబడి నా మాటలు వినేవారేమో!...నన్ను వాళ్ళవైపు ఒక పండు ముదుసలి కిచ్చి వివాహం చేసేందుకుగాను నిర్ణయించేందుకు వెళ్ళింది.

ఏదైనా గతాన్ని తవ్వటం బాధను భరించలేక పోవటమే అవుతుంది. బంధాలన్నీ త్రెంచుకున్నాను. మీకీ ఉత్తరం చేరే సమయానికి యిక శారద జీవించవుండదు!

నాకోసరం చివరిసారిగా ఒక్క కన్నీటిబొట్టయినా రాల్చమని మిమ్మల్ని అడగటానికి సాహసించలేక పోతున్నాను—

—శారద.''